

رابطه ی منبع کنترل و ویژگیهای شخصیتی

دکتر حمیدرضا حاتمی^۱، ناهید محمدی^۲، محسن ابراهیمی^۳
و معصومه حاتمی^۴

هدف پژوهش حاضر، بررسی رابطه ی منبع کنترل و ویژگی های شخصیتی در دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرج بود. بدین منظور، ۳۰۰ نفر از دانشجویان، به روش نمونه گیری تصادفی انتخاب شدند و از نظر ۵ عامل شخصیتی و منبع کنترل مورد آزمون قرار گرفتند. نتایج، نشان داد که بین ویژگی های شخصیتی روان رنجوری (با صفات اضطراب، پرخاشگری، افسردگی، کم رویی تکانش گری و آسیب پذیری) و منبع کنترل، رابطه ی مثبت معناداری وجود دارد. یافته های این پژوهش، حاکی از آن بود که بین مسوولیت پذیری، برون گرایی و انعطاف پذیری نیز رابطه ی منفی و معناداری وجود دارد.

واژه های کلیدی: ویژگیهای شخصیتی، منبع کنترل، روان رنجوری، برون گرایی، دلپذیر بودن

مقدمه

بسیاری از نظریه پردازان شخصیت، قبول دارند که محیط اجتماعی در شخصیت آدمی تاثیر گذار و با اهمیت است. آدلر، از تاثیر ترتیب تولد سخن گفت و معتقد بود که شخصیت، تحت تاثیر جایگاه فرد در خانواده است. هورنای، معتقد بود که فرهنگ و دوره ای که در آن بزرگ شده ایم بر شخصیت ما اثر می گذارد و فروم، به تاثیر نیروها و رویدادهای تاریخی گسترده تر، اعتقاد داشت. آلپورت و کتل نیز از نظریه پردازان رویکرد صفات هستند و اهمیت محیط اجتماعی را در شکل دادن به شخصیت مورد تایید و تاکید قرار داده اند (رابرتس، کاسپی و مفیت^۵، ۲۰۰۳). با وجود این اسکینر، تمام نیروهای اجتماعی و محیطی شکل دهنده ی رفتار را توسط فنون یادگیری، ارزش

۱. استادیار دانشگاه آزاد اسلامی علوم و تحقیقات تهران Mohsen.ebrahimi@modares.ac.ir

۲. دانشجوی دکتری دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرج

۳. دانشجوی دکتری روان شناسی دانشگاه تربیت مدرس

۴. دانشجوی دکتری روان شناسی دانشگاه تهران

تقویت مثبت و تقریب متوالی، رفتار خرافی و متغیرهای دیگر یادگیری را در شکل دهی آنچه دیگران شخصیت می نامند و خود او آن را صرفاً تراکم پاسخ های آموخته شده نامیده، به ما آموخت. به علاوه، پژوهش های معتبر، ثابت کرده است که یادگیری بر احساس کارآمدی، منبع کنترل، درماندگی آموخته شده و خوش بینی، در مقابل بدبینی تاثیر می گذارد. این مفاهیم، با مفهوم گسترده تری ارتباط دارد و آن مفهوم سطح کنترل است (برنستاین، استیفن و دیویس^۱، ۱۹۷۹).

کنترل، در جنبه های مختلف زندگی دارای اهمیت است. میزان بالای کنترل، با مکانیزم های مقابله کردن بهتر، عوارض استرس کمتر، سلامت ذهنی و جسمی، استقامت، آرزوها و عزت نفس بالاتر اضطراب کمتر، نمرات بالاتر و مهارت ها و محبوبیت اجتماعی بیشتر، ارتباط دارد. کنترل، به هر نامی که خوانده شود چه احساس کارایی، چه منبع کنترل درونی و چه خوش بینی، به وسیله ی عوامل اجتماعی و محیطی تعیین می شود؛ بنابراین مفهوم کنترل، بعد آموخته شده ی شخصیت است. یکی از پیشگامان طرح مفهوم منبع کنترل، جولین راتر^۲ بوده است. راتر، در جریان پژوهش های خود دریافت که افراد را می توان روی یک پیوستار دو قطبی، تحت عنوان افراد دارای منبع کنترل درونی و برونی طبقه بندی کرد.

افرادی که جهت گیری درونی دارند، احتمالاً از کسانی که جهت گیری بیرونی دارند، انتخاب شخصی بیشتری را تجربه می کنند، آنها محبوب ترند، عزت نفس بالاتری دارند و به صورتی رفتار می کنند که از لحاظ اجتماعی، ماهرانه تر است (عبداله^۳، ۱۹۸۹؛ برانینگان و هاگ و گای^۴، ۱۹۹۱؛ لفقورت، مارتین^۵ و دیگران، ۱۹۸۵) به علاوه، افراد دارای منبع کنترل درونی به احتمال کمتری دچار هیجان ها و بزهکاری ها شده و با استرس، بهتر مقابله می کنند. پژوهش ها، نشان داده است افرادی که از منبع کنترل درونی برخوردارند، کمتر دچار اضطراب و افسردگی شده و به احتمال کمتری دست به خودکشی می زنند (بناسی، سووینی و دوفور^۶، ۱۹۸۸؛ کلینکانگاس^۷ و دیگران، ۱۹۹۰؛ لفقورت، ۱۹۸۲، پتروسکی و بیرک هیمر^۸، ۱۹۹۱).

همچنین پژوهش های گسترده ای هم، رابطه ی نیرومندی بین مفهوم منبع کنترل راتر و مفهوم احساس کارایی بندورا نشان داده است (حاج، ارز^۹ و دیگران، ۲۰۰۲). در واقع، کنترل داشتن بر زندگی، آثار سودمندی دارد و سبب سازگاری روان شناختی بیشتر و مشکلات جسمی، روانی و رفتاری کمتر

1. Bernestien, Stephan & Davis

2. Rotter

3. Abdullah

4. Brannigan, Hauk & Guay

5. Lefcourt & Martin

6. Benassi, Sweeney & Dufour

7. Keltikangas

8. Petrosky & Brikhimer

9. Huch, Arz

می شود (تامسون، سوبولیو^۱ و دیگران، ۱۹۹۳). سبک های اسنادی ناسازگارانه و منبع کنترل، با افسردگی و ناامیدی (گلداستون و کاسلو^۲، ۱۹۹۵؛ توماس^۳، ۲۰۰۱) طرد اجتماعی و عدم پذیرش از سوی همسالان (آمس، آمس و گاریسون^۴، ۱۹۷۷؛ تونر و مونرو^۵، ۱۹۹۶) انزوا و تنهایی شدید و اضطراب اجتماعی (کریک و لاد^۶، ۱۹۹۳) ارتباط دارد.

پژوهش ها، نشان داده است که اسنادهای بیرونی با تکانشی بودن و نمره ی بالا در روان پریشی و روان رنجورخویی، همراه است که هم روان پریشی و روان رنجوری و هم تکانشی بودن با اختلال شخصیت ضداجتماعی و اختلال سلوک ارتباط مستقیم دارد (فاکس، دی کونینگ و لیچت^۷، ۲۰۰۲). شاین^۸ (۱۹۷۷) هم در پژوهشی دریافت که اسناد بیرونی، با کینه توزی، جرم، بزهکاری و اعتیاد، همبستگی مستقیم دارد. از سوی دیگر، اسنادهای سازگارتر و منبع کنترل درونی، ممکن است حس کنترل افراد را بر محیط و عزت نفس و احساس خوداندیشی افزایش داده و از اضطراب و احساس گناه بکاهد (ورتمن^۹، ۱۹۷۶؛ استورمز و مک کاول^{۱۰}؛ ۱۹۷۶؛ خدمتگزار، ۲۰۰۸).
باتوجه به آنچه پیش از این بیان گردید، پژوهش حاضر، با هدف بررسی رابطه ی منبع کنترل و عوامل پنج گانه ی شخصیت صورت گرفته است.

روش

جامعه ی آماری، نمونه و روش نمونه گیری

جامعه ی آماری این پژوهش، دانشجویان رشته ی روان شناسی و مشاوره ی دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرج بود که از این جامعه، تعداد ۳۰۰ نفر به روش نمونه گیری تصادفی، انتخاب و مورد آزمون قرار گرفتند.

ابزار

پرسشنامه ی شخصیتی تجدید نظر شده ی نیو (NEOPI-R) این پرسشنامه، پنج عامل اصلی شخصیت، یعنی روان رنجوری، برون گرایی، انعطاف پذیری، دلپذیری و با وجدان بودن را اندازه

1. Tompson, Sobolew
2. Gladston & Kasloee
3. Thomas
4. Garrison

5. Toner & Munro
6. Crick & Ladd
7. Fox, De koning & Leicht
8. Shine

9. Wortman
10. Storms & Mccaul

می گیرد (کاستا و مک کری، ۱۹۸۶). حداقل و حداکثر ضرایب آلفای مربوط به این پنج عامل ۰/۶۸ و ۰/۸۷ گزارش شده است (گروسی، ۲۰۰۱).

مقیاس کنترل درونی - بیرونی راتز: این مقیاس، دارای ۲۹ گویه بوده و هر گویه، دارای ۲ عبارت است که آزمودنی باید یکی از دو عبارت را برگزیند. پژوهش های بسیاری در خصوص اعتبار و پایایی این مقیاس صورت گرفته است و نتایج بدست آمده حکایت از اعتبار و ثبات بالای این مقیاس دارد. ضریب پایایی اولیه ی این مقیاس با استفاده از فرمول کودر- ریچاردسون و یک نمونه ی ۱۰۰ نفری از دانشجویان دانشگاه ایالت اوهایوی آمریکا، برابر با ۰/۷۳ گزارش شده و تخمین ثبات درونی آن از ۰/۷۹ - ۰/۶۵ است و در ایران نیز ضریب پایایی این مقیاس، ۰/۷۵ (دارایی، ۱۹۹۷) و ضریب بازآزمایی آن ۰/۸۱ گزارش شده است (عباسی، ۱۹۹۴).

یافته ها

در جدول ۱، مولفه های توصیفی منبع کنترل و عوامل پنج گانه ی شخصیت ارایه شده است.

جدول ۱: یافته های توصیفی (انحراف استاندارد)

متغیرهای مورد مطالعه					
متغیر	میانگین	sd	متغیر	میانگین	sd
منبع کنترل بیرونی	۱۰/۸۲	۳/۷۷	انعطاف پذیری	۳۱/۳۴	۵/۹۵
روان رنجوری	۲۱/۹۱	۷/۹۵	دلپذیر بودن	۲۷/۹۶	۴/۸۰
برون گرایی	۲۷/۹۴	۵/۴۸	باوجدان بودن	۳۳/۰۴	۵/۵۴

جدول ۲: ضرایب همبستگی بین ویژگیهای شخصیتی و منبع کنترل بیرونی

منبع کنترل بیرونی	روان رنجوری	برون گرایی	دلپذیر بودن	انعطاف پذیری	باوجدان بودن
منبع کنترل بیرونی	۱/۰	۰/۲۵۶**	-۰/۱۷۷**	-۰/۰۹۶	-۰/۲۷۹**
روان رنجوری	۰/۲۵۶**	۱/۰	-۰/۳۶۸**	-۰/۰۱۶	-۰/۳۹۶**
برون گرایی	-۰/۱۷۷**	-۰/۳۲۸**	۱/۰	۰/۰۷۲	۰/۳۴۸**
دلپذیر بودن	-۰/۰۹۶*	-۰/۰۱۶	۰/۰۷۲	۱/۰	۰/۰۹۴
انعطاف پذیری	-۰/۲۰۴**	-۰/۲۸۵**	۰/۱۸۲**	۰/۰۹۸	۰/۳۸۸**
باوجدان بودن	-۰/۲۷۹**	-۰/۳۹۶**	۰/۳۴۸**	۰/۰۹۴	۱/۰

** ضریب همبستگی در سطح ۰/۰۵ معنی دار است (آزمون دو دامنه $P < 0.01$) * ضریب همبستگی در سطح ۰/۰۱ معنی دار است (آزمون دو دامنه $P < 0.01$)

همانگونه که مشاهده می شود، منبع کنترل، همبستگی مثبت و معنی دار با روان رنجوری ($P < 0/01$)، $r = 0/256$ و رابطه ی منفی معنی داری با برون گرایی ($P < 0/01$ ، $r = -1/77$) دلپذیر بودن ($P < 0/01$)، $r = -0/096$ و با وجدان بودن ($P < 0/01$ ، $r = -0/279$) انعطاف پذیری ($P < 0/01$ ، $r = -0/204$) دارد.

جدول ۳: خلاصه ی مدل رگرسیون تحلیل واریانس و شاخص های آماری رگرسیون

SE	R ₂	R	p	f	ms	df	ss
مسئولیت پذیری							
					۲۷۶/۱۲۷	۱	۱۲۷/۲۷۶
							رگرسیون
۳/۷۳	۰/۰۷	۰/۲۷	۰/۰۰۰	۱۹/۸۴۰	۱۳/۹۱۸	۲۳۹	۳۳۲۶/۳۵۵
							باقیمانده
						۲۴۰	۳۶۰۲/۴۸۱
							کل
مسئولیت پذیری و روان نژندی							
					۱۷۸/۲۵۹	۲	۳۵۶/۵۱۸
							رگرسیون
۳/۶۹	۰/۰۹	۰/۳۱۵	۰/۰۰۰	۱۳/۰۷۰	۱۳/۶۳۹	۲۳۸	۳۲۴۵/۹۶۴
							باقیمانده
						۲۴۰	۳۶۰۲/۴۸۱
							کل

بر اساس نتایج تحلیل واریانس و شاخص های آماری رگرسیون، به ترتیب ۷ و ۹ درصد واریانس مربوط به منبع کنترل بیرونی، توسط ویژگی های شخصیتی روان رنجور خویی و مسئولیت پذیری تبیین می شود. بر اساس نتایج تحلیل واریانس و شاخص های آماری رگرسیون، بین ویژگی های شخصیتی روان رنجور خویی و مسئولیت پذیری با منبع کنترل بیرونی، میزان F بدست آمده معنی دار بوده و ۱۰٪ واریانس مربوط به منبع کنترل بیرونی، توسط این دو ویژگی تبیین می شود.

جدول ۴: ضرایب رگرسیون ویژگی های شخصیتی بر منبع کنترل

P	T	ضرایب	ضرایب غیر		متغیرهای رگرسیون
		استاندارد	استاندارد	B	
		Beta	SEB	B	
۰/۰۰۰	۶/۲۲۶	----	۲/۶۸۳	۱۶/۷۰۴	مقدار ثابت
۰/۰۳۳	۲/۱۷۶	۰/۱۵۱	۰/۰۳۴	۰/۰۷۳	روان رنجوری
۰/۹۳۳	-۰/۰۸۵	-۰/۰۰۶	۰/۵۲	-۰/۰۰۴	برون گرایی
۰/۱۹۸	-۱/۲۹۱	-۰/۰۸۱	۰/۰۵۰	-۰/۰۶۵	دلپذیر بودن
۰/۳۴۳	-۰/۹۵۰	-۰/۰۶۵	۰/۰۴۵	-۰/۰۴۲	انعطاف پذیری
۰/۰۱۱	-۲/۵۵۶	-۰/۱۸۳	۰/۰۴۹	-۰/۱۲۶	مسئولیت پذیری

بحث و نتیجه گیری

هدف این پژوهش، بررسی رابطه ی بین منبع کنترل و ویژگی های شخصیتی در دانشجویان روان شناسی و مشاوره ی دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرج بود. یافته های این پژوهش، نشان داد که بین روان رنجوری، مسوولیت پذیری، برون گرایی و منبع کنترل بیرونی، رابطه ی مثبتی وجود دارد. این یافته با یافته های عبدالله (۱۹۸۹) برایگان و دیگران (۱۹۹۱) لفکورت و دیگران (۱۹۸۵) اسمیت و دیگران (۲۰۰۰) بناسی و دیگران (۱۹۸۸) کلیتکانگاس و دیگران (۱۹۹۰) لفکورت (۱۹۸۲) پتروسکی و دیگران (۱۹۹۱) تامسون و دیگران (۱۹۹۳) کریک و ولاد (۱۹۹۳) گلداستون و کاسلو (۱۹۹۵) توماس (۲۰۰۱) گودجانسون و دیگران (۱۹۹۱) فاکس و دیگران (۲۰۰۲) خدمتگزار (۲۰۰۸) خسروی و بیگدلی (۲۰۰۸) جاج و دیگران (۲۰۰۲) سلیگمن (۱۹۹۰) تونر، مونرو (۱۹۹۶) کریک و ولاد (۱۹۹۳) فاکس و دیگران (۲۰۰۲) و شاین (۱۹۷۷) هم خوانی دارد.

بر اساس نظریه ی راتر، افراد با جهت گیری درونی، معتقدند که تقویت کننده های رفتاری تحت کنترل است و در نتیجه مهارت آنها تعیین کننده ی رفتارشان است؛ در مقابل افراد با جهت گیری بیرونی، تقویت کننده را ناشی از بخت و اقبال می دانند. به طور خلاصه، مطالعات نشان داده است که رفتارها و پیامدهای سبک های اسنادی، تعیین کننده ی مهمی در سازگاری های اجتماعی تعاملات بین فردی، رفتارهای سازگارانه و حل مساله ی فردی و اجتماعی است. همچنین، در تبیین ارتباط بین سبک های اسنادی و سلامت روانی، می توان چنین عنوان کرد، افرادی که در آزمون کنترل درونی امتیاز بالایی می گیرند، کمتر از کسانی که به نقش شانس معتقدند، دچار مشکلات روانی می شوند؛ به عبارت دیگر، افرادی که دارای اسناد درونی هستند از آنهایی که دارای اسناد بیرونی هستند، از نظر جسمانی و روانی سالم ترند. افرادی که از احساس کنترل فردی قوی برخوردارند تحت شرایط فشارآور زندگی، کمتر فرسوده می شوند. از سوی دیگر، قرار گرفتن در موقعیت هایی که به شکست های مکرر می انجامد و افراد، کنترلی بر موقعیت ندارند، موجب می شود آنها احساس درماندگی را بیاموزند؛ در نتیجه زمانی که مردم کنترل فردی ندارند، احتمال روان رنجوری در آنها بیشتر است.

به این ترتیب می بینیم، افرادی که جهت گیری درونی دارند، احتمالاً از کسانی جهت گیری بیرونی دارند، انتخاب شخصی بیشتری را تجربه می کنند، آنها محبوب ترند، عزت نفس بالاتری دارند و به صورتی رفتار می کنند که از لحاظ اجتماعی، ماهرانه تر است. به علاوه، افراد دارای منبع کنترل

درونی به احتمال کمتری دچار هیجان ها و بزهکاری ها شده و با استرس، بهتر مقابله می کنند. پژوهش ها، نشان داده است افرادی که از منبع کنترل درونی برخوردارند، کمتر دچار مشکلات رفتاری می شوند و در مجموع، گرایشات روان رنجوری پایینی دارند.

تقریباً تمام تحقیقات انجام شده نشان می دهد که سلامت روانی کسانی که منبع کنترل درونی دارند از سلامت روانی کسانی که منبع کنترل بیرونی دارند، بیشتر است (سونگروس^۱ و همکاران، ۲۰۰۵).

پژوهش های قبلی نیز از این موضوع حمایت می کند که روان رنجورها، منبع کنترل بیرونی دارند. همانگونه که می دانیم، تمایل عمدی به تجربه ی عواطف منفی چون ترس، غم، دستپاچگی عصبانیت، احساس گناه و نفرت، مجموعه ی حیطه ی روان رنجوری را تشکیل می دهد. عواطف شکننده ی این گروه، مانع از سازگاری آنها می شود و چارچوبی فراهم می سازد که افراد را مستعد داشتن عقاید غیرمنطقی می کند؛ درست به همین خاطر، کمتر می توانند تکانش های خود را کنترل نمایند و خیلی ضعیف تر از افراد دارای کنترل درونی با استرس کنار می آیند. از نظر فیزیولوژیایی نیز، می توان موضوع را تبیین کرد؛ یعنی روان رنجورها، در آن نواحی از مغز که شاخه ی سمپاتیك سیستم عصبی خودمختار را کنترل می کند، فعالیت بیشتری نشان می دهند. این سیستم هشدار با افزایش دادن سرعت تنفس، ضربان قلب و آزاد شدن آدرنالین، به رویدادهای استرس زا یا خطرناک پاسخ می دهد. آیزنک، معتقد بود که سیستم عصبی خودمختار در افراد روان رنجور، حتی به عوامل استرس زای ملایم، واکنشی مفرط نشان می دهد و این امر، باعث زودرنجی و حساسیت بیش از حد افراد می شود. بنابراین، افراد روان رنجور به رویدادهایی که دیگران بی اهمیت می دانند، به صورتی هیجانی، واکنش نشان می دهند (شولتز و شولتز^۲، ۲۰۰۵).

References

- Abdullah, T. M. (1989). Self-esteem and locus of control of college men in Saudi Arabia. *Psychological Reports, 65*, 1323-1326.
- Ames, R., Ames, C., & Garrison, W. (1997). Children's causal ascriptions for positive and negative interpersonal outcomes. *Psychological Reports, 41*, 595-602.
- Benassi, V. A., Sweeney, P. D., & Dufour, C. L. (1988). Is there a relation between locus of control orientation and depression? *Journal of Abnormal Psychology, 97*, 357-367.

- Bernestien, W. M., Stephan, W. G., & Davis, M. H. (1979). Explanation attribution for achievement: A path analytic approach. *Journal of Personality and Social Psychology*, 37, 1810-1821.
- Brannigan, G. G., Hauk, P. A., & Guay, J. A. (1991). Locus of control and daydreaming. *Journal of Genetic Psychology*, 152(1), 29-33.
- Cooper, Colin. (1998). Individual differences: Measurements and applications. Translated by: H. P. Sharifi, & J. Najafi Zand. Tehran: Sokhan Publication.
- Costa, P. T., & McCrae, R. R. (1986). Cross-sectional studies of personality in a national sample: Development and validation of survey measures, *Psychology and Aging*, 140-143.
- Crick, N. R., & Ladd, G. W. (1993). Children's perceptions of their peer experiences: Attributions, loneliness, social anxiety and social avoidance, *Developmental Psychology*, 29(2), 244-254.
- Fox, S., De Koning, E., & Leicht, S. (2002). The relationship between attribution of blame for a violent act and EPQ-R sub-scales in male offenders with mental disorder. *Personality and Individual Differences*, 33, 1-9.
- Garousi, M. T. (2001). Application of the NEO PIR test and analytic evaluation of its characteristics and factorial structure among Iranian university students. *Journal of Human Science*, 11, 30-38.
- Gladstone, T. R. G., & Kaslow, N. J. (1995). Depression and attribution in children and adolescents: A meta analytic review, *Journal of Abnormal Child Psychology*, 23, 597-606.
- Greenberger, E., & Mclaughlin, C. S. (1998). Attachment, coping and explanatory style in late adolescence. *Journal of Youth and Adolescence*, 27(2), 121-139.
- Gudjonsson, G. H., & Singh, K. K. (1989). The revised Blame Attribution Inventory. *Personality and Individual Differences*, 10, 67-70.
- Hosseini Nasab, S. D., Saken Azari, R., & Tajoddin, P. (2003). Review of scientific attributional and learning styles in university student and their relation to intelligence, creativity, sex and major. *Journal of Research and Planning for Higher Education*.
- Hosseini, L. (2007). Comparison of emotional intelligence, locus of control and coping strategies among male and female students Islamic Azad University (Master's thesis, Islamic Azad University, Science and Research branch).
- Hosseini, S. M. (1998). *Review of relationship between self-regulation learning theory and intelligence, education and gender*. (Master's thesis, University of Tabriz).
- Keltikangas-Jarvinen, L., & Raikkonen, K. (1990). Healthy and maladjusted type a behavior in adolescents. *Journal of Youth and Adolescence*, 19, 1-18.
- Khedmatgozar, H., Shareh, H., Vakili, Y., & Asghar Nezhad Farid, A. A. (2008). Offenders with conduct disorder and corrections officers' attributional styles in youth detention centers. *Journal of Psychiatry and Clinical Psychology of Iran*, 4(1), 17-23.

- Khosravi, M., & Bigdeli, I. A. (2008). Relationship between personality characteristics of students suffering from anxiety, *Journal of Behavioral Sciences, 1*, 13-24.
- Lefcourt, H. M. (1982). Locus of control: Current trend in theory and research (2nd ed.), Hillsdale, New York: Erlbaum.
- Lefcourt, H. M., Martin, R. A., Fick, C. M., & Saleh, W. E. (1985). Locus of control for affiliation and behavior in social interaction. *Journal of Personality and Social Psychology, 48*, 755-759.
- Murphy, K. R., & Davidshofer, C. O. (1991). Psychological testing: Principles and applications. New Jersey: Prentice Hall.
- Roberts, B. W., Caspi, A., & Moffitt, T. (2003). Work experiences and Personality development in young adulthood. *Journal of Personality and Social Psychology, 84*, 582-593.
- Petrosky, M. J., & Birkimer, J. C. (1991). The relationship among locus of control coping styles and psychological symptom reporting. *Journal of Clinical Psychology, 47*, 336-345.
- Seligman, M. E. P. (1990). Learned optimism. Sydney: Random House.
- Sharifi, H. P. (2004). Relationship between creativity and personality characteristics of Tehran high-school students, *Journal of Educational Innovation, 3*(7).
- Shine, J. H. (1997). The relationship between blame, attribution, age and personality characteristics in inmates admitted to Grendon Therapeutic prison, *Personality and Individual Differences, 23*, 943-947.
- Soleimani Nezhad, N. (2002). *Relationship between attributional styles and academic achievement among third-grade high-school male and female students*. (Master's thesis, Tehran University).
- Storms, M. D., & McCaul, K. D. (1976). Attribution processes and emotional exacerbation of dysfunctional behavior. In J. H. Harvey, W. J. Ickes and R. F. Kidd (Eds.), *New directions in attribution research*. New York: Erlbaum.
- Taghipour, A. (2009). *Impact of retraining on attributional style, self-esteem, endurance performance*. (Master's thesis, University of Medical Sciences and Health Services).
- Thomas, E. (2001). Negative attributional style, hopelessness depression and endogenous depression. *Behavior Research and Therapy, 39*(2), 139-149.
- Thompson, S. C., Sobolew-Shubin, A., Galbraith, M. E., Schwankovsky, L., & Cruzen, D. (1993). Maintaining perception of control: Finding perceived control in low control circumstances. *Journal of Personality and Social Psychology, 64*, 293-304.
- Toner, M. A., & Munro, D. (1996). Peer-social attributions and self-efficacy of peer-rejected pre adolescents. *Merrill-Palmer Quarterly, 42*, 339-357.

Wortman, C. B. (1979). Causal attribution and personal control. In J. H. Harvey, W. J. Ickes and R. F. Kidd (Eds.), *New Directions in Attribution Research*. New York: Erlbaum.